

ארבע מיתות פרק שביעי סנהדרין

נד.

עין משפט נר מצוה

מט א מ"פ פ"ד מהלכות שגגות הלכה א:
ב ג מ"פ פ"ט מהלכות סנהדרין הלכה י ופ"א מהלכות פלוגתא הלכה ד (והל' ד' טו):
נא ג ד מ"פ פ"א מהל' אקרוי פלוגתא הי"ד:
נב ה מ"פ פ"ד הלכה י [ש"ע אה"ע ס"ו כ קע"א א בהנהגה]:

רבינו הנגאל

תניא כוותיה דרבא איש פרט לקטן אשר ישכב את אשת אביו משמע בין אשת אביו שהיא אמו אשת אביו שאינה אמו. אמת שאינה אשת אביו מניין ת"ל ערות אביו גילה מופנה להקיש ולדון ממנו ג"ש כי עד אמך היא משום אמו אמה מחייבו ואי אהה מחייבו משום אשת אביו ורבנן ערות אבך אבך ממש הוא וליחייבו שתיים חזא הא. איך מואת זכר לא תשכב וכדכר יהודה דאמר נכרי הבא על אביו חייב שתיים. ופירשה האי דקתני חייב שתיים ישראל הוא והאי דאמר נכרי לישנא מעליא. כלומר ליכא בישראל דעביד כי האי גונגא וחייב כגון שגג בהו ותחייב שתי חטאות דאי ס"ד נכרי ודאי ק"ל אהורחן זו היא מיתתן חייב שתיים בתרי קטלינן ליה. תניא נמי הכי הבא על אביו חייב שתיים ועל אחי אביו חייב שתיים איכא דאמר ודלא כר' יהודה איכא דאמר אפילו תימא ר' יהודה מיתיה לה ב"ק מחייב אביו: הבא על אשת אביו כר' פי' אחר מיתת אביו חייב משום אשת אביו כלבד. הבא על כלתו וכר' הבא על הזכור. ת"ר איש פרט לקטן אשר ישכב את אביו חייב שתיים ור' יהודה מיתיה לה בשכב את אביו חייב שתיים ומשכב אשה מגיד לך הכתוב שתי משכבות באשה. אמר רבן גמליאל גידול משכבות באה למוד כי יש משכב בזכר כאשר נמצאת למידה כי יש לך שתי משכבות ובשתיהן חייבת בתן. מות יומתו בסקילה. עונש שמענו כמו שפירשנו אהרה לשוכב מואת זכר לא

הבא על אביו חייב ב' הבא על אחי אביו חייב ב'. תימא דלא תני להו בכלל ל"ו כריתות כיון דלוי עבד צדקיהו חייב על כל אמת ואמת וצירושלמי פריך לה צפרקא ומשני כל שום זכור אחד: **לומר** לך זו היא בלתי וזו היא אשת בנו. האי דהדר כתבה לחייב עליה חף לאחר מיתה דכפ"ה וא"ת

אזהרה שמענו עונש לאחר מיתה מנ"ל דלעיל אלתערך קרא לעונש ואזהרה דאשת אב לאחור מיתה וי"ל דנפ"ל מג"ש דלמיהס מאשת אב דענש לאחר מיתה כמחייב:

הבא על הזכור ועל הבהמה. הא ללא קתני והציט צהמה עליו משום דלא כתיב צהדיא אלא מדרשא והא ללא קתני והציט זכר עליו חף על גב דכתיב צהדיא שניהס מות יומתו (ויקרא כ) איכא למימר דלישנא דקרא נקט דכתיב (שם יח) ואת זכר לא תשכב: עונש

לא תגלה ונאמר להלן י"ערות אביו גלה מה להלן באישות הכתוב מדבר אף כאן באישות הכתוב מדבר ומשמע בין אשת אביו שהיא אמו בין אשת אביו שאינה אמו אמו אשת אביו מניין ת"ל ערות אביו לא תגלה אין לי אלא באזהרה שעשה הכתוב אמו שאינה אשת אביו נאמר להלן ערות אביו גלה מה באזהרה עשה הכתוב אמו שאינה אשת אביו כאמו שהיא אשת אביו אף בעונש עשה הכתוב אמו שאינה אשת אביו מחייבו משום אשת אב ורבנן ערות אבך משום האי 'מואת זכר נפקא לחייב עליו שתיים וכדכר יהודה (ד) דאמר רב יהודה נכרי הבא על אביו חייב שתיים הבא על אחי אביו חייב שתיים אמר רבא מסתברא מילתא דרב יהודה בישראל בשונג ובקרבן והאי דקאמר נכרי לישנא מעליא הוא דאי סלקא דעתך נכרי ממש דינו מאי ניהו קטלא בתרי קטלי קטלת ליה תניא נמי הכי 'הבא על אביו חייב שתיים הבא על אחי אביו חייב שתיים איכא דאמרי דלא כרבי יהודה ואיכא דאמרי אפילו תימא רבי יהודה ומייתי לה בק"ו מאחי אביו ומה אחי אביו דקורבה דאביו הוא חייב שתיים אביו לא כ"ש וקמפילגני בפלוגתא דאביו ורבא מר סבר עונשין מן הדין ומר סבר 'אין עונשין מן הדין ורבנן אזהרה לאשת אביו מנא להו נפקא להו מערות אשת אבך לא תגלה ור' יהודה ההוא מיבעי ליה לאזהרה לאשת אביו לאחר מיתה והוא מסיפא דקרא נפקא ערות אבך היא ורבי יהודה ההוא מיבעי ליה משום אשת אב אתה מחייבו ואי אתה מחייבו משום אשת אביו חייב עליה משום אשת אב ומשום אשת אביו חייב בתרי קטלי פליג רבי יהודה ורבי יהודה מיתיה אביו ולא פליג רבי יהודה מיתיה לה בגזרה שוה אלא רבנן מנא להו אמרי לך ההוא ערות אביו גלה דמפיק לה רבי יהודה לגזירה שוה מפקי ליה איניהו לעונש דאשת אביו לאחר מיתה ורבנן עונש לאמו שאינה אשת אביו מנא להו אמר רב שישא בריה דרב אידי אמר קרא אמך היא עשאה הכתוב לאמו שאינה אשת אביו כאמו שהיא אשת אביו: הבא על כלתו כו': ולחייב נמי משום אשת בנו אמר אביו פתח הכתוב בכלתו וסיים באשת בנו לומר לך זו היא כלתו זו היא אשת בנו: **בתני'** הבא על הזכור ועל הבהמה והאשה המביאה את הבהמה אם אדם חמא בהמה מה חמא אלא לפי שבאה לאדם תקלה על ידה לפיכך אמר הכתוב תסקל ד"א שלא תהא בהמה עוברת בשוק ויאמרו זו היא שנסקל פלוני על ידה: **נמו'** זכר מנא לן דת"ר 'איש פרט לקטן אשר ישכב את אביו חייב שתיים בין קטן משכבי אשה מגיד לך הכתוב ששני משכבות באשה א"ר ישמעאל הרי זה ב"א ללמד ונמצא למד מות יומתו בסקילה אתה אומר בסקילה או אינו אלא באחת מכל מיתות האמורות בתורה נאמר כאן בסקילה ונאמר באוב וידעוני דמיהם במ מה להלן בסקילה אף כאן בסקילה עונש

תניא כוותיה דרבא איש פרט לקטן אשר ישכב את אשת אביו משמע בין אשת אביו שהיא אמו ובין אשת אביו שאינה אמו אביו מניין ת"ל י"ערות אביו גלה מופנה להקיש ולדון ממנו גזרה שוה ימות יומתו בסקילה אתה אומר בסקילה או אינו אלא באחת מכל מיתות האמורות בתורה נאמר כאן בסקילה אף כאן בסקילה עונש שמענו אזהרה מניין ת"ל ערות אבך לא תגלה ערות אבך או אינו אלא ערות אבך ממש נאמר כאן ערות אבך לא תגלה ונאמר להלן י"ערות אביו גלה מה להלן באישות הכתוב מדבר ומשמע בין אשת אביו שהיא אמו בין אשת אביו שאינה אמו אמו אשת אביו מניין ת"ל ערות אביו לא תגלה אין לי אלא באזהרה שעשה הכתוב אמו שאינה אשת אביו נאמר להלן ערות אביו גלה מה באזהרה עשה הכתוב אמו שאינה אשת אביו מחייבו משום אשת אב ורבנן ערות אבך משום האי 'מואת זכר נפקא לחייב עליו שתיים וכדכר יהודה (ד) דאמר רב יהודה נכרי הבא על אביו חייב שתיים הבא על אחי אביו חייב שתיים אמר רבא מסתברא מילתא דרב יהודה בישראל בשונג ובקרבן והאי דקאמר נכרי לישנא מעליא הוא דאי סלקא דעתך נכרי ממש דינו מאי ניהו קטלא בתרי קטלי קטלת ליה תניא נמי הכי 'הבא על אביו חייב שתיים הבא על אחי אביו חייב שתיים איכא דאמר ודלא כר' יהודה איכא דאמר אפילו תימא ר' יהודה מיתיה לה ב"ק מחייב אביו: הבא על אשת אביו כר' פי' אחר מיתת אביו חייב משום אשת אביו כלבד. הבא על כלתו וכר' הבא על הזכור. ת"ר איש פרט לקטן אשר ישכב את אביו חייב שתיים ור' יהודה מיתיה לה בשכב את אביו חייב שתיים ומשכב אשה מגיד לך הכתוב שתי משכבות באשה. אמר רבן גמליאל גידול משכבות באה למוד כי יש משכב בזכר כאשר נמצאת למידה כי יש לך שתי משכבות ובשתיהן חייבת בתן. מות יומתו בסקילה. עונש שמענו כמו שפירשנו אהרה לשוכב מואת זכר לא

תניא כוותיה דרבא איש פרט לקטן אשר ישכב את אשת אביו משמע בין אשת אביו שהיא אמו ובין אשת אביו שאינה אמו אביו מניין ת"ל י"ערות אביו גלה מופנה להקיש ולדון ממנו גזרה שוה ימות יומתו בסקילה אתה אומר בסקילה או אינו אלא באחת מכל מיתות האמורות בתורה נאמר כאן בסקילה אף כאן בסקילה עונש שמענו אזהרה מניין ת"ל ערות אבך לא תגלה ערות אבך או אינו אלא ערות אבך ממש נאמר כאן ערות אבך לא תגלה ונאמר להלן י"ערות אביו גלה מה להלן באישות הכתוב מדבר ומשמע בין אשת אביו שהיא אמו בין אשת אביו שאינה אמו אמו אשת אביו מניין ת"ל ערות אביו לא תגלה אין לי אלא באזהרה שעשה הכתוב אמו שאינה אשת אביו נאמר להלן ערות אביו גלה מה באזהרה עשה הכתוב אמו שאינה אשת אביו מחייבו משום אשת אב ורבנן ערות אבך משום האי 'מואת זכר נפקא לחייב עליו שתיים וכדכר יהודה (ד) דאמר רב יהודה נכרי הבא על אביו חייב שתיים הבא על אחי אביו חייב שתיים אמר רבא מסתברא מילתא דרב יהודה בישראל בשונג ובקרבן והאי דקאמר נכרי לישנא מעליא הוא דאי סלקא דעתך נכרי ממש דינו מאי ניהו קטלא בתרי קטלי קטלת ליה תניא נמי הכי 'הבא על אביו חייב שתיים הבא על אחי אביו חייב שתיים איכא דאמר ודלא כר' יהודה איכא דאמר אפילו תימא ר' יהודה מיתיה לה ב"ק מחייב אביו: הבא על אשת אביו כר' פי' אחר מיתת אביו חייב משום אשת אביו כלבד. הבא על כלתו וכר' הבא על הזכור. ת"ר איש פרט לקטן אשר ישכב את אביו חייב שתיים ור' יהודה מיתיה לה בשכב את אביו חייב שתיים ומשכב אשה מגיד לך הכתוב שתי משכבות באשה. אמר רבן גמליאל גידול משכבות באה למוד כי יש משכב בזכר כאשר נמצאת למידה כי יש לך שתי משכבות ובשתיהן חייבת בתן. מות יומתו בסקילה. עונש שמענו כמו שפירשנו אהרה לשוכב מואת זכר לא

תניא כוותיה דרבא איש פרט לקטן אשר ישכב את אשת אביו משמע בין אשת אביו שהיא אמו ובין אשת אביו שאינה אמו אביו מניין ת"ל י"ערות אביו גלה מופנה להקיש ולדון ממנו גזרה שוה ימות יומתו בסקילה אתה אומר בסקילה או אינו אלא באחת מכל מיתות האמורות בתורה נאמר כאן בסקילה אף כאן בסקילה עונש שמענו אזהרה מניין ת"ל ערות אבך לא תגלה ערות אבך או אינו אלא ערות אבך ממש נאמר כאן ערות אבך לא תגלה ונאמר להלן י"ערות אביו גלה מה להלן באישות הכתוב מדבר ומשמע בין אשת אביו שהיא אמו בין אשת אביו שאינה אמו אמו אשת אביו מניין ת"ל ערות אביו לא תגלה אין לי אלא באזהרה שעשה הכתוב אמו שאינה אשת אביו נאמר להלן ערות אביו גלה מה באזהרה עשה הכתוב אמו שאינה אשת אביו מחייבו משום אשת אב ורבנן ערות אבך משום האי 'מואת זכר נפקא לחייב עליו שתיים וכדכר יהודה (ד) דאמר רב יהודה נכרי הבא על אביו חייב שתיים הבא על אחי אביו חייב שתיים אמר רבא מסתברא מילתא דרב יהודה בישראל בשונג ובקרבן והאי דקאמר נכרי לישנא מעליא הוא דאי סלקא דעתך נכרי ממש דינו מאי ניהו קטלא בתרי קטלי קטלת ליה תניא נמי הכי 'הבא על אביו חייב שתיים הבא על אחי אביו חייב שתיים איכא דאמר ודלא כר' יהודה איכא דאמר אפילו תימא ר' יהודה מיתיה לה ב"ק מחייב אביו: הבא על אשת אביו כר' פי' אחר מיתת אביו חייב משום אשת אביו כלבד. הבא על כלתו וכר' הבא על הזכור. ת"ר איש פרט לקטן אשר ישכב את אביו חייב שתיים ור' יהודה מיתיה לה בשכב את אביו חייב שתיים ומשכב אשה מגיד לך הכתוב שתי משכבות באשה. אמר רבן גמליאל גידול משכבות באה למוד כי יש משכב בזכר כאשר נמצאת למידה כי יש לך שתי משכבות ובשתיהן חייבת בתן. מות יומתו בסקילה. עונש שמענו כמו שפירשנו אהרה לשוכב מואת זכר לא

תניא כוותיה דרבא איש פרט לקטן אשר ישכב את אשת אביו משמע בין אשת אביו שהיא אמו ובין אשת אביו שאינה אמו אביו מניין ת"ל י"ערות אביו גלה מופנה להקיש ולדון ממנו גזרה שוה ימות יומתו בסקילה אתה אומר בסקילה או אינו אלא באחת מכל מיתות האמורות בתורה נאמר כאן בסקילה אף כאן בסקילה עונש שמענו אזהרה מניין ת"ל ערות אבך לא תגלה ערות אבך או אינו אלא ערות אבך ממש נאמר כאן ערות אבך לא תגלה ונאמר להלן י"ערות אביו גלה מה להלן באישות הכתוב מדבר ומשמע בין אשת אביו שהיא אמו בין אשת אביו שאינה אמו אמו אשת אביו מניין ת"ל ערות אביו לא תגלה אין לי אלא באזהרה שעשה הכתוב אמו שאינה אשת אביו נאמר להלן ערות אביו גלה מה באזהרה עשה הכתוב אמו שאינה אשת אביו מחייבו משום אשת אב ורבנן ערות אבך משום האי 'מואת זכר נפקא לחייב עליו שתיים וכדכר יהודה (ד) דאמר רב יהודה נכרי הבא על אביו חייב שתיים הבא על אחי אביו חייב שתיים אמר רבא מסתברא מילתא דרב יהודה בישראל בשונג ובקרבן והאי דקאמר נכרי לישנא מעליא הוא דאי סלקא דעתך נכרי ממש דינו מאי ניהו קטלא בתרי קטלי קטלת ליה תניא נמי הכי 'הבא על אביו חייב שתיים הבא על אחי אביו חייב שתיים איכא דאמר ודלא כר' יהודה איכא דאמר אפילו תימא ר' יהודה מיתיה לה ב"ק מחייב אביו: הבא על אשת אביו כר' פי' אחר מיתת אביו חייב משום אשת אביו כלבד. הבא על כלתו וכר' הבא על הזכור. ת"ר איש פרט לקטן אשר ישכב את אביו חייב שתיים ור' יהודה מיתיה לה בשכב את אביו חייב שתיים ומשכב אשה מגיד לך הכתוב שתי משכבות באשה. אמר רבן גמליאל גידול משכבות באה למוד כי יש משכב בזכר כאשר נמצאת למידה כי יש לך שתי משכבות ובשתיהן חייבת בתן. מות יומתו בסקילה. עונש שמענו כמו שפירשנו אהרה לשוכב מואת זכר לא

ללאחר מיתה: **בתני'** תקלה. מכשול עון: **גמ'** אשר ישכב אס וזכר. מללח כתיב איש לא חלק צנעונים צין גדול צין קטן להחמיצו השוכב עליה ואשמעין ללא צעין מריוהו צני עונשין ומינה נמי ילפינן דאי הוה נשכב גדול ושוכב קטן כגון צין תשע שנים ויום אחד דציאתו ציאה ולאו צני עונשין הוא ומחייב נשכב: **משכבי אשה.** שתי משכבות יש ציאה שוין זה לזה לחייב בכל עריות כדרכה ושלל זכרעה: **ה"ז נא לנמו.** על זכר שמייצ אפילו שלל כדרכה: **ונמאל למד.** למשכב זכור לא אלעטרך קרא דפשיעו לן דכל כדרכו הוא אלא האי משכבי לאשמעין אתה דהבא על אשה צין כדרכה צין שלל כדרכה חייב:

א) [ע"פ] כפ"ד לעיל ע"כ: על הגליון ד"ה"ה משום קלון וכו' (ט) לקמן ט"ו. א) כריתות ה"ד (ד) (שם ג.) (ט) [פסחים ג.] וכו'. א) לקמן ע"כ כריתות ג. ממוטה ה"ה (ט) [ענין] אי עונשין או חין עונשין מן הדין נמצא עור לקמן ע"כ. ע"כ. ממות ה"ד: י"ז: זכרית קו"ן: ח) [כבר מני לה לעיל ג.] וע"כ חייב וע"כ קול (המנון) ט) [בסדר המשנה ל"ג מלת בסקילה] (י) [ע"פ] לעיל ע"כ: ד"ה"ה משום קלון: ט) [ענין] חוספות לקמן ע"כ. ד"ה הכי זה: ט) [לקמן טו. כריתות ה"ה:] ט) [קדושים פ"ק י.] ט) [אביו רש"ע] י.) [ויקרא י"א.] ט) [לקמן ע"כ.] ט) [ל"ל כ"ה] ט) [ונראה ששייך לעיל צעיקר המשנה ג"ג.]

תורה אור השלם

1. ואיש אשר ישכב את אשת אביו ערות אביו גלה מות יומתו שניהם דמיהם גם: ויקרא כ"א
2. ואיש או אשה פי ידקה בזה אוב או ידעני מות יומתו באבן ידגמו אתם דמיהם גם: ויקרא כ"ב
3. ערות אבך וערות אבך לא תגלה אבך הוא לא תגלה ערותה: ויקרא י"ז
4. ואת זכר לא תשכב משכבי אשה תועבה הוא: ויקרא י"ח כב
5. ערות אשת אבך לא תגלה ערות אבך הוא: ויקרא י"ח
6. ואיש אשר ישכב את זכר משכבי אשה תועבה עשו שניהם מות יומתו דמיהם גם: ויקרא כ"ג

מוסף רש"י

מה להלן בסקילה. דכתיב חלקי יומתו אמת (לקמן טו.). לישנא מעליא הוא. עמיה ודני נקיי הדעת לפי כשון נקיה (פסחים ג.) אין עונשין מן הדין. מדן ק"ו, דני ממוטת ומלות עשה והלכות עבודה ופסולי קדשים אתה למד מקו"ל אלא לא אורכות ועונשין (תרגום ע"כ).